Història de l'art

Època moderna

Solucions · 32 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2026 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B. *Èxtasi de santa Teresa de Jesús*, de Gian Lorenzo Bernini

a)

Datació:

- A mitjan segle XVII.
- S'admet: tercer quart del segle XVII, segona meitat del segle XVII.

[0,25 punts]

Context històric i cultural:

- Època de les monarquies absolutes a Europa.
- Assentament del catolicisme i del protestantisme en els respectius països europeus.
- *Roma triumphans*: exaltació de l'autoritat pontifícia i de la seva capitalitat als territoris del catolicisme.
- Fundació i consolidació dels instituts religiosos representatius de la Reforma catòlica: jesuïtes, teatins, felipons, moviments descalços (carmelites), etc.
- Literatura: Segle d'or a França, Anglaterra o Espanya.

[0,25 × 3 = 0,75 punts]

b)

- Unió de totes les arts o *bel composto*.
- Combinació de diversos materials: travertí, marbre rosat i blanc, estuc, policromia daurada, pintura decorativa.
- Integració d'elements naturals en l'obra: la llum.
- *Horror vacui*.
- Teatralitat.
- Moviment, composicions centrífugues.
- Combinació de naturalisme (retrats de la família Cornaro a les llotges laterals) i de bellesa ideal (àngel i Teresa de Jesús).
- Reinterpretació de l'antiguitat (àngel de bellesa clàssica).
- Representació de les emocions.

[6 × 0,25 = 1,5 punts]

c)

Tema:

- La protagonista és santa Teresa de Jesús, fundadora de les carmelites descalces i canonitzada en temps del Barroc (1622).
- Representació d'una experiència mística, de caràcter visionari i d'èxtasi.
- Un àngel travessa el cor de Teresa amb una fletxa d'or amb flames, acció que li causa plaer i dolor alhora.
- Extret de l'obra literària de l'autora: *Vida* (1567).

[0,5 punts]

Funció:

- Espai de pregària, de res, d'oració.
- Capella funerària del cardenal Cornaro.
- Propaganda d'un cardenal d'origen venecià a Roma.
- Promoció de la santedat.
- Reflex d'un model concret de santedat per a les dones.

[0,5 punts]

d)

Coneixements de la matèria:

- Les respostes poden ser variades. De totes maneres, n'apuntem les més habituals:
    - És un art que està al servei del poder —monàrquic, eclesial o civil— i, sovint, persegueix una voluntat de propaganda.
    - Interpel·la l'espectador a través del naturalisme, de la mirada dels protagonistes cap a l'exterior de l'obra, de fingir compartir el mateix lloc que l'espectador, de la quotidianitat amb què es representen els episodis, etc.

[0,5 punts]

Part competencial [0,5 punts]:

- Possibilitat de contemplar aquests dos criteris.

[0,25 per la capacitat d'observació + 0,25 per la coherència i la cohesió]

2. PAU 2026 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2. Art. Forma i funció

[4 punts en total]

OPCIÓ A. *La mort de la Mare de Déu*, de Caravaggio. París, Museu del Louvre.

a)

[1 punt].

Datació:

- Primers anys del segle XVII, primera dècada del segle XVII [cal admetre: primer quart, primer terç, primera meitat del segle XVII].

[0,20 punts]

Context:

- Divisió d'Europa entre l'església de Roma i les confessions protestants.
- La reformulació del catolicisme (Contrareforma).
- Les grans figures de la Contrareforma (Carles Borromeo, Ignasi de Loiola, Felip Neri, Teresa de Jesús).
- Període de les monarquies absolutes europees.
- Formació de nous països (Províncies Unides del Nord).
- Aparició de les potències marítimes (Gran Bretanya...).
- Consolidació de la colonització del Nou Món.
- Ciència i filosofia: Galileo Galilei o Descartes.
- Literatura: segle d'or de les lletres en diversos països europeus (França, Anglaterra, Espanya)
- Música: De Monteverdi a l'inici del barroc, el gènere musical de l'òpera.

[4 × 0,20 = 0,80 punts]

b)

[1,50 punts]

Característiques formals (anàlisi de l'estil):

Espai neutre o buit que envolta l'acció.

Avançament de l'escena cap a un primer pla.

Concepció teatral de la composició.

Protagonisme compositiu de les figures.

Predomini del color damunt del dibuix.

Forts contrastos lumínics, clarobscur.

La llum com a motor de l'acció.

Composició unitària a través de l'encreuament de dues diagonals.

Realisme pictòric.

Utilització de models de l'entorn quotidià.

Expressionisme dramàtic per mitjà de la gesticulació de les figures.

Representació del moment culminant de l'acció.

[5 × 0,25 = 1,25 punts]

Estil:

Naturalisme, barroc.

[0,25 punts]

c)

[1 punt].

Tema:

- Temàtica cristiana
- A la Bíblia no es relata la mort, la dormició o el trànsit de la Verge.
- Tema provinent dels evangelis apòcrifs.
- Temàtica freqüent a l'Església ortodoxa (*koimesis*) i habitual a Occident a partir del gòtic, ja que fomenta la imatge humana de Crist.

[0,50 punts]

Funció:

- Pintura d'altar.
- Anava destinada a una capella de l'església carmelitana de Santa Maria della Scala a Roma.
- Funció devota del comitent i dels creients.
- Foment de l'oració o pregària.

[0,25 punts]

Recepció:

- Obra de Caravaggio rebutjada pels carmelites descalços de Santa Maria della Scala.
- Alguns sectors de l'Església no compartien el naturalisme exacerbat de l'artista, manifestat en l'ús de models humils i en el tractament quotidià de les escenes sagrades, ja que consideraven que s'oposava al decòrum social i eclesiàstic i trencava amb la tradició visual establerta.
- Rubens, tanmateix, recomanà l'adquisició de l'obra al duc de Màntua, Vincenzo Gonzaga.

[0,25 punts]

d)

[0,50 punts].

A banda de la capacitat d'observació en la resposta, cal demostrar conèixer el significat del terme *naturalisme*.

- Voluntat de visualitzar la sacralitat.
- Representació de la sacralitat amb el daurat.
- Existència d'aurèoles i nimbes en l'obra de Giotto.
- Plasmació de l'ànima de la Verge en l'obra de Giotto.
- Valorar també que l'obra flamenca és més propera a Caravaggio que Giotto, perquè el realisme és una de les característiques d'aquesta etapa avançada del gòtic.

[2 × 0,25 = 0,50 punts]

3. PAU 2026 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3

Exercici 3. Dimensió individual i social de l'art

[2 punts en total]

a)

[1 punt].

[Sabers de la matèria]

- Es tracta de dos pintors de l'època moderna, quan sovint es treballava per encàrrec.

- Tots dos pintaren per a la cort, una situació avantatjosa per als artistes per raons diverses: seguretat econòmica, contacte amb el poder, ampliar la xarxa laboral...

- En aquest període les raons que poden conduir a un artista a fer un autoretrat són diverses i la interpretació sempre és oberta si no hi ha proves o testimonis documentals. Tot i això, es poden comptar com a vàlides referències a la identitat i l'estatus de l'artista.

[0,50 punts]

[Aspectes socials]

- Un retrat implica una voluntat de perdurar en el temps, de memòria.

- Ambdós es representen amb els estris de pintura; hi ha, per tant, una reivindicació de la seva professió (ofici).

- A l'època moderna es lluitava perquè l'exercici de les arts fos considerat un acte intel·lectual i no una pràctica artesana.

[0,50 punts]

b)

[1 punt].

[Sabers de la matèria]

- No. Velázquez va ser el pintor de cort favorit de Felip IV i va tenir grans privilegis.

- Les dones van tenir un reconeixement inferior en el món de l'art al llarg de l'època moderna. Eren excloses del sistema oficial d'aprenentatge i regulació artístics i en conseqüència tenien accés només a determinades temàtiques (decoratives, per exemple).

[0,50 punts]

[Reflexió]

- Hi ha una voluntat de reivindicar les dones pintores (artistes) del passat en l'actualitat i de destriar les causes d'aquest silenci.

- Avui, en el món occidental, les dones tenen accés als centres d'educació artística i participen dels mateixos mitjans de promoció i de comercialització de l'art que els homes.

- Aparició de noves branques o metodologies d'estudi com els Women's studies o la perspectiva de gènere.

[0,50 punts]

4. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2. Art. Forma i funció

[4 punts en total]

OPCIÓ A. *El naixement de Venus*, de Sandro Botticelli.

a)

[1 punt].

Datació:

- 1482-1486. S'admet darrer terç o quart del segle XV (Quattrocento), segona meitat del segle XV.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Península italiana dividida en diversos estats.
- La República de Florència, governada per la família Mèdici.
- Humanisme literari i recuperació de l'antiguitat en la filosofia, el pensament polític, les arts.
- Antropocentrisme.
- Unió de la Corona de Castella i de la Corona d'Aragó.
- Feblesa del papat fins a mitjan segle XV.
- Arribada a Amèrica i progressiu canvi de política i comerç internacional (del Mediterrani a l'Atlàntic).

[4 × 0,20 punts]

b)

[1,5 punts].

Característiques:

- Pintura al tremp sobre tela.
- Estil lineal.
- Pinzellada fina i imperceptible.
- Línia sinuosa (reminiscència del gòtic).
- Llum universal.
- Composició simètrica amb l'eix central que assenyala la figura femenina.
- Ambientació fantàstica, artificiosa, ideal.
- Ús del *contrapposto* en la figura central.
- Influència de la Venus púdica de l'antiguitat.
- Ús de colors artificiosos, irreals.
- Paisatge abstracte.
- Representació dels arbrers també amb tècnica delicada, cal·ligràfica, minuciosa.

[5 × 0,25 punts]

Estil:

- Renaixentista. Quattrocentista.

[0,25 punts]

c)

[1 punt]

- Temàtica mitològica.
- Es representa l'arribada de Venus a les costes d'una illa (Xipre, Citera...), després d'haver nascut del mar. Segons Hesíode, Venus neix de l'escuma del mar que causa la castració d'Urà en mans del seu fill Cronos.
- Els personatges que hi ha l'esquerra de Venus són Zèfir, el vent de l'oest, i Aura o Cloris, la deessa de la brisa; i, a la dreta, hi ha la Primavera o una de les hores.

[0,50 punts]

- Obra de clara influència neoplatònica, pròpia de l'ambient cortesà de Llorenç de Mèdici, *el Magnífic*.
- Autors de referència: Angelo Poliziano, Marsilio Ficino...
- Recerca de la bellesa i d'un món ideal.

[0,50 punts]

d)

[0,50 punts].

Sabers de la matèria:

- Recerca de bellesa ideal del neoplatonisme.
- Recuperació de les fonts i dels models de l'antiguitat.

[0,25 punts]

Argumentació i coherència explicativa.

[0,25 punts]

5. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B. *El jurament dels Horacis*, de David

a) Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent. [1 punt]

Datació:

- 1784 o 1785 (any en què fou exposat al Saló). S'admet la resposta *finals del segle XVIII* o *darrer terç o quart del segle XVIII*.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- La Il·lustració francesa i l'enciclopèdia.
- La Revolució Francesa i la fi de l'Antic Règim.
- El lideratge de Napoleó i la conformació del seu imperi.
- La doble capitalitat artística de Roma i París.
- Principals representants de la teoria artística del moment: Winckelmann i Mengs.
- Les excavacions d'Herculà i Pompeia.
- Rebuig a les formes del barroc i nou retorn al classicisme.
- Difusió del sistema de les acadèmies de belles arts per Europa i en paral·lel de la concepció clàssica de les arts.

[4 × 0,20 punts]

b) Exposeu, com a mínim, cinc característiques formals o compositives de l'obra i indiqueu a quin estil pertany. [1,50 punts]

Característiques formals i compositives.

- Oli sobre tela de grans dimensions.
- Ús de la perspectiva lineal en un interior.
- Divisió de la composició per grups de figures.
- Fons arquitectònic a l'antiga i ambientació arqueològica (indumentària, objectes...).
- Predomini de la línia.
- Llum universal.
- Gesticulació teatral de les figures, com si es tractés d'actors.
- Contraposició emocional entre les figures femenines i les masculines.
- Pinzellada imperceptible.
- Influència del David de Rafael d'Urbino i Nicolas Poussin.
- Influència del David en la pintura del neoclassicisme espanyol: José Madrazo, Aparicio...

[5 × 0,25 punts]

Estil:

- Neoclassicisme

[0,25 punts]

c) Expliqueu quin tema es representa en l'obra i quina significació va tenir en l'època. [1 punt]

Tema:

- Extret de la tragèdia *Horaci* de Pierre Corneille, basada en la història de Roma de Tit Livi.
- Argument: els tres germans juren davant del pare combatre fins a morir contra els Curiacis, malgrat el desconsol que això causa a les dones, per aconseguir el domini territorial de la Itàlia central.
- La prioritat del deure patriòtic sobre la família i els sentiments.

[0,50 punts]

Significat i interpretacions:

- Èxit clamorós al Saló de 1785.
- Grup d'obres prerevolucionàries de David.
- Convicció que l'art pot regenerar la societat.
- Exemplaritat a través dels temes de l'antiguitat.
- Propaganda política. David acaba essent el pintor oficial de la Revolució Francesa i de Napoleó.

[0,50 punts]

d) Compareu les dones representades a la pintura de David de la pàgina 7 amb el grup d'escultures femenines que hi ha a la banda dreta del mausoleu d'Antonio Canova, fet pels seus deixebles. Què tenen en comú des del punt de vista formal i expressiu? [0,50 punts]

- Tant en la pintura de David com en les escultures del mausoleu de Canova, les dones tenen una gesticulació afligida, alhora que codificada.
- Tant les robes com els ornaments són d'inspiració clàssica.
- Hi ha una voluntat de reconstrucció arqueològica per part dels artistes, representatius del neoclassicisme.
- Existència d'una contraposició emocional entre les dones i els homes. Les dones representen el món de les emocions. Són les febles, les víctimes. Són encertades les interpretacions de gènere emmarcades en el context històric concret.
- Hi ha moltes més argumentacions que les exposades; cal valorar les argumentacions correctes de manera positiva.

[0,50 punts]

6. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 4 (Opció B)

OPCIÓ B. Incidència en el territori de la fundació dels museus del renaixement i del barroc a Catalunya

a) Amb l'ajut d'algunes de les obres exposades als dos museus, esmenteu dues característiques de cada estil o moviment artístic. [1 punt]

Renaixement:

Les respostes correctes poden ser moltes, n'apuntem algunes:

Recuperació dels elements de l'arquitectura antiga: columnes, frontons semicirculars i de repertoris ornamentals també *alla antica*: garlandes, petxines... Temàtica del retrat. Inspiració en les medalles de l'antiguitat. Antropocentrisme i humanisme.

Barroc:

Les respostes correctes poden ser moltes, n'apuntem algunes:

Predomini de la temàtica religiosa. Predomini d'un cert *horror vacui* ornamental. Escultura en fusta i policromada. Predomini del daurat. Naturalisme pictòric i ús del clarobscur. Devoció immaculista.

[2 × 0,25 + 2 × 0,25 = 1 punt]

b) Creieu que la fundació d'aquests museus contribuirà a conèixer millor el patrimoni de Manresa i de Molins de Rei? Penseu que, més enllà de les seves funcions (de conservació, estudi i divulgació del patrimoni artístic), els museus poden tenir un impacte en el territori? Argumenteu les respostes. [1 punt]

Cal que es puntuïn les dues qüestions sobre les quals se sol·licita l'opinió en funció de la seva coherència interna i la riquesa d'arguments.

N'exposem alguns a tall d'exemple:

- Es tracta de localitats allunyades dels centres de turisme habitual i de la costa.
- Es promou un turisme cultural i no tan sols de lleure amb aquestes entitats.
- Les institucions locals podrien promoure altres activitats a l'entorn del patrimoni de les ciutats esmentades.
- Es donen a conèixer altres períodes artístics de Catalunya, més enllà dels característics de l'època medieval i de les acaballes del segle XIX.

[0,25 = suficient; 0,50 = correcte; 0,75 = notable; 1 = excel·lent]

7. PAU 2023 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 5

EXERCICI 5

***L'escola d'Atenes*, de Rafael (Ciutat del Vaticà, Palau Apostòlic del Vaticà). Sala de la Signatura.**

a. Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent. [1 punt]

Datació: 1510-1511

- També s'admeten les respostes següents: primer quart del segle XVI, primer terç o primeres dècades del segle XVI.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Antropocentrisme i humanisme propis del Renaixement.
- Recuperació de la cultura de l'antiguitat clàssica.
- Renaixement dividit en tres etapes: Quattrocento, Cinquecento, manierisme.
- A començaments del segle XVI Roma reemplaça Florència com a capital artística.
- *Roma caput mundi*: la capital del papat.
- Els papats de Lleó X, Juli II, grans mecenes artístics.
- 1517: Martí Luter penja les 95 tesis de Wittenberg, inici de la reforma luterana.
- El *Saco de Roma* (1527) i la diàspora dels artistes italians.

[4 ítems correctes: 0,80 punts]

b. Digueu a quin estil pertany aquesta pintura i esmenteu tres característiques formals o conceptuals de l'escultura barroca. [1 punt]

Estil: renaixentista.

- Alt Renaixement, Renaixement madur, Cinquecento.

- [0,25 punts]

Característiques de l'escultura barroca:

- Composició oberta, forces centrífugues.
- Moviment, dinamisme.
- Desenvolupament exacerbat de l'expressivitat.
- *Horror vacui* i gust pels detalls.

- Voluntat d'interpel·lar l'espectador a través de les emocions.
- Policromia.
- Integració de totes les arts.
- Participació d'elements naturals: la llum, l'aigua.

- [0,25 × 3 ítems]

c) Comenteu cinc característiques tècniques, formals o compositives de l'obra. [1 punt]

- Pintura al fresc.
- Importància del dibuix en el contorn de les figures.
- Utilització de la perspectiva lineal amb un punt de fuga cèntric.
- Cromatisme suau, compensat, equilibrat.
- Varietat cromàtica.
- Llum universal o diürna.
- Disposició simètrica dels diferents grups de personatges.
- Dues figures centrals.
- Composició tancada.
- Espai arquitectònic d'inspiració antiga.
- Estudi de la gesticulació de les figures.

[0,20 × 5 ítems]

d) Expliqueu el tema, el significat i la funció de l'obra. [1 punt]

Representació de les set arts liberals: *trivium* (gramàtica, retòrica i dialèctica) i *quadrivium* (música, geometria, aritmètica i astronomia).

Al centre, hi ha les figures de Plató (amb el *Timeu*) i Aristòtil (ètica).

Es retraten personatges de l'època per a la representació de filòsofs i savis de l'antiguitat: Leonardo da Vinci (Plató) o Miquel Àngel (Heràclit), etc.

[0,75 punts]

Programa iconogràfic de caire humanístic basat en la recuperació de la saviesa de l'antiguitat per tal de servir com a model al present.

[0,25 punts]

e) Ordeneu cronològicament, de més antiga (1) a més recent (4), les obres següents. Per fer-ho, escriviu els números corresponents a les caselles que hi ha a sota de les imatges. A continuació, anoteu els noms dels autors de les obres a la taula final segons si les obres pertanyen al Renaixement o al Barroc i el Rococó (Cal completar tota la seqüència temporal i emplenar la taula. En cas contrari, l'apartat no es puntuarà.)

4. Vigée Le Brun

3. Bernini

2. Leonardo da Vinci

1. Donatello

Ordre cronològic correcte: 1. Donatello, 2. Leonardo, 3. Bernini, 4. Vigée Le Brun.

[0,50 punts]

Identifiqueu	
Renaixement	*Barroc i Rococó*
Donatello	
Leonardo	
	Bernini
	Vigée Le Brun

[0,50 punts]

8. PAU 2023 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1

EXERCICI 1

Eros i Psique, d'Antonio Canova

[5 punts]

a) Fitxa o esquema de comentari.

[1 punt]

- Existència dels quatre blocs, encara que no estiguin explicitats com a tals: *Fitxa tècnica* (no cal desenvolupar-la, només detallar-la, i demostrar així que s'entén què és), *Context històric*, *Anàlisi formal i estilística* i *Interpretació conceptual*.

[0,50 punts]

- En funció del grau de detall i correcció (valorar que l'articulació sigui lògica i no tan sols memorística).

[0,50 punts]

b) Desenvolupa l'esquema anterior en l'obra *Eros i Psique*, d'Antonio Canova.

[4 punts]

Datació: 1787-1793.

- S'admet: finals del segle XVIII, darreres dècades del segle XVIII, últim quart del segle XVIII, darrer terç del segle XVIII.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Revolució Francesa (1789) i fi de l'Antic Règim en alguns països europeus.
- Primera revolució industrial i invenció de nous mitjans de locomoció.
- Creació de nous estats a Europa i Amèrica.
- La Il·lustració i els seus pensadors.
- Renúncia i crítica de les formes artístiques del barroc i el rococó.

- Valoració de la cultura i l'art clàssic: Winckelmann (*Història de l'art de l'antiguitat*, 1763) i descobriment de les ciutats romanes de Pompeia i Herculà.
- El circuit cultural del *Grand tour*. Roma, centre de les arts.
- Desenvolupament de les acadèmies de belles arts. Un art normatiu.
- Dades biogràfiques i trajectòria vital de l'escultor.

[0,20 x 4 ítems correctes: 0,80 punts]

Lectura formal i anàlisi estilística

- Grup escultòric exempt o d'embalum rodó.
- Talla de marbre.
- Tècnica de l'acabat final del marbre de Canova.
- Manca de policromia. Interpretació errònia de l'escultura antiga.
- Composició tancada. Força centrípeta amb el bes com a nucli.
- Recerca de la bellesa ideal.
- Sensualitat i tendresa.
- Definició de línies pures.
- Moviment equilibrat.

Antecedents i influències:

- Escultura de l'antiguitat clàssica.
- Influència en l'academicisme escultòric amb representants catalans notables, com Damià Campeny o Antoni Solà.

[0,25 x 7 ítems correctes: 1,75 punts]

Estil:

- Neoclassicisme.

[0,25 punts]

Interpretació conceptual:

- Tema: mite d'Eros i Psique.
- Font literària: *L'ase d'or*, de Luci Apuleu.
- Recerca de l'ideal de bellesa.

[0,50 punts]

- Significat: el triomf de l'amor. Imatge paradigmàtica de l'amor.
- Funció: comanda per a decorar la sala de Lord Cawdor. En mans de Napoleó després de la revolució.

[0,50 punts]

9. PAU 2023 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 5

EXERCICI 5

Mare de Déu de les Roques, de Leonardo da Vinci

[5 punts]

a) Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent.

[1 punt]

Datació: 1483-1486.

- S'admet: darrer quart del segle XV, darrer terç del segle XV, últimes dècades del segle XV, últims anys del segle XV (aplicar el terme *Quattrocento* és vàlid). Tot i això, la figura de Leonardo se sol explicar al segle XVI (dins el classicisme); per tant, també s'admet *Cinquecento*, primeres dècades del segle XVI.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Itàlia dividida en petits estats controlats per famílies o repúbliques.
- Humanisme i antropocentrisme a Itàlia.
- Substitució de Florència per Roma, com a capitalitat artística, a les acaballes del segle XV.
- Europa: construcció de les grans monarquies (Espanya, França...).
- La burgesia és una classe social ascendent i fomenta la pràctica artística.
- Descobriments geogràfics.
- Sorgiment de les confessions protestants.
- Fundació de les universitats i invenció de la impremta.
- Saqueig de Roma per les tropes de Carles V el 1527 (Saco di Roma).

[4 x 0,20 = 0,80 punts]

b) Digueu a quin estil pertany i esmenteu tres característiques de l'escultura del barroc.

[1 punt]

- Renaixement (*Quattrocento* – finals del *Quattrocento*).

[0,25 punts]

- *Bel composto:* integració de tots els llenguatges.
- Recerca d'efectes pictòrics.
- Combinació de materials diversos.
- Dinamisme i expressionisme.
- Formes i composicions obertes.
- Teatralitat i interpel·lació a l'espectador.
- Desenvolupament de tipologies escultòriques: retrat eqüestre alzinat, fonts.

[3 ítems: 0,25 punts x 3]

c) Analitzeu cinc característiques tècniques, formals o compositives d'aquesta pintura.

[1 punt]

- Pintura a l'oli sobre taula passada a tela.
- Desaparició del fons opac d'or i integració del paisatge.
- Perspectiva lineal.
- Perspectiva atmosfèrica.
- Successió de plans en la creació de la profunditat.
- Composició del grup piramidal.
- Composició unitària.
- Anhel d'experimentació tècnica i visual.
- Humanisme.
- Llum natural i efectes de clarobscur.

[0,20 punts x 5]

d) Expliqueu el tema representat, el significat i la funció de la pintura.

[1 punt]

Temàtica:

- Religiosa.
- Iconografia poc freqüent (provinença dels evangelis apòcrifs).
- En la fugida a Egipte, la Mare de Déu es troba amb sant Joan, cosí del nen Jesús, qui havia estat acompanyat i protegit per l'arcàngel Uriel.

[0,50 punts]

Significat i funció:

- El significat s'ha d'associar al misteri de l'Encarnació i la Passió, en el qual sant Joan té un paper com a precursor i profeta que anuncia el baptisme que tindrà sentit amb l'arribada del messies.
- L'obra fou encarregada per la Confraria de la Concepció de l'església de San Francesc el Gran de Milà, que va acabar no acceptant-la.
- Funció devota.

[0,50 punts]

e) Expliqueu quines diferències hi ha, en la representació del cos nu femení, entre les dues obres següents, de Botticelli i Goya.

[1 punt]

- Poden computar-se comparacions de caràcter formal, estilístic, temàtic, de sociologia de l'art, de feminisme i de perspectiva de gènere. N'oferim una petita mostra:

    - Figura femenina en vertical / figura masculina en horitzontal.
    - Execució lineal *vs.* cromàtica.
    - Món ideal / context quotidià (mobles, llençols).
    - Timidesa en l'exhibició del cos nu (cobreix pits i pubis) / exhibició de la nuesa integral.
    - Mitologia / costumisme (amb relació a la *maja vestida*).
    - Idealisme / realisme.
    - Fredor intel·lectual / erotisme cortesà.

    [A banda dels conceptes, cal tenir en compte l'argumentació: 0,25 x 4 ítems correctes]

EXERCICI 5

Al·legoria de la pintura, de Johannes Vermeer

[5 punts]

a) Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent.

[1 punt]

Datació: 1666-1668 [s'admet: segona meitat del s. XVII; tercer quart del s. XVII; darrer terç del s. XVII; dècades centrals del segle].

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Apogeu de les monarquies absolutes a Europa.
- La guerra dels 30 anys, fallida de la Corona hispànica (independència de la Catalunya nord, de Portugal i de les províncies unides del nord del països baixos...), enfortiment de la monarquia francesa i anglesa...
- Assentament europeu dels països catòlics i protestants.
- La *Roma triumphans*: la construcció de la capital del catolicisme.
- Segle d'or de la literatura en molts països europeus.
- Independència cultural del països baixos protestants del nord a la segona meitat del segle XVII respecte el paradigma italià.
- Apogeu comercial d'Amsterdam...

[4 x 0,20 = 0,80 punts]

b) Digueu a quin estil pertany aquesta pintura i esmenteu tres característiques de l'arquitectura del Renaixement.

[1 punt]

- Art barroc. Pintura barroca

[0,25 punts]

- Escala humana. Home com a microcosmos referencial.
- Recuperació del llenguatge arquitectònic de l'antiguitat: columnes, entaulaments i motius ornamentals
- Preferència per les plantes centralitzades per la seva associació simbòlica amb la divinitat.
- Proliferació de la coberta amb cúpula.
- Noves tipologies: *palazzo* i vil·la.

[3 ítems: 0,25 punts x 3]

c) Analitzeu les característiques tècniques, formals i compositives d'aquesta pintura.

[1 punt]

- Escena d'interior.
- Utilització de la perspectiva lineal
- Dos personatges: un d'espatlles amb estris de pintura i l'altre femení dempeus, i model.
- Realisme en la indumentària i l'interiorisme.
- Les constants de la pintura holandesa d'interiors: cortina, mapa, paviment...
- Utilització d'un focus de llum de manera intencional, des de la part superior esquerra i de trajectòria diagonal. S'intueix existència d'una finestra oberta.
- Gamma cromàtica particular del pintor amb la combinació de colors de difícil harmonia grocs i blaus....
- Escena d'intimitat. Efecte de voyerisme.
- Pintura a oli.

[0,20 punts x 5]

d) Expliqueu el tema i les lectures simbòliques d'aquesta obra.

[1 punt]

- Tema al·legòric o simbòlic. Un fals realisme. Existència d'una intenció. Una escena preparada.

[0,25 punts]

- Model: la musa de la història Clio (Ripa: llibre, trompeta i corona llorer).
- Mapa: gravat amb les 17 províncies dels països baixos abans de la independència de les nòrdiques de la Corona hispànica (Vischer).
- Màscara (teatre o imitatio) i traces arquitectòniques damunt la taula.

[0,50 punts]

- Interpretacions diverses:
  - La defensa de la intel·lectualitat de la pintura per mitjà d'una escena de costums, tal i com Velázquez fa amb un retrat col·lectiu a les Menines.
  - Nostàlgia del domini espanyol després del Tractat de Münster (1648).

[0,25 punts]

e) Ordeneu cronològicament, de més antiga (1) a més recent (3), les tres obres.

[1 punt]

- Donatello (David i Goliat), Botticelli (Naixement de Venus) i Giambologna (Rapte de les sabines). Puntuar només si les tres son correctes

[0,50 punts]

Dos aspectes en comú:

- Renaixement.
- Procedència florentina.
- Nuesa
- Bellesa idealitzada
- Influència de l'estatuària antiga

[0'25 x 2 = 0,50]

EXERCICI 5

Palau i jardins de Versalles, de Le Vau, Hardouin-Mansart i Le Nôtre

[5 punts]

a)

[1 punt]

Datació:

- 1661-1678, Le Vau. 1678-1719, Hardouin-Mansart.
- S'admet segona meitat del segle XVII o darrer terç del segle XVII.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- L'Europa de les monarquies absolutes. Consolidació dels territoris protestants i catòlics. La guerra dels Trenta Anys. Inici de la davallada de l'Imperi espanyol respecte a França i Anglaterra.
- França crea un estat absolutista centrat en el poder del rei sota el lema «L'Estat soc jo», paraules de Lluís XIV.
- Racionalisme francès amb Descartes.
- Segle d'or de la literatura en molts països europeus: França (Corneille...), Anglaterra (Shakespeare, Milton...), Espanya (Góngora, Lope de Vega, Quevedo...).
- El segle XVIII va comportar un canvi de dinastia a Espanya, amb la consolidació, a partir de Felip V, dels Borbó francesos en lloc dels Habsburg.
- Inici del moviment de l'enciclopedisme.

[4 ítems correctes, màxima puntuació: 0,80 punts]

b)

[1 punt]

Estil:

- Estil: Art del Barroc. Classicisme barroc.

[0,20 punts]

Quatre característiques de l'arquitectura del Renaixement:

- Aproximació teòrica i intel·lectual a l'arquitectura. Recuperació del tractat de Vitruvi.
- Antropocentrisme (l'home com a microcosmos referencial).
- Recuperació del llenguatge arquitectònic de l'Antiguitat (columnes, entaulaments, ordres arquitectònics, voltes, motius decoratius).
- Preferència per les plantes centralitzades inspirades en formes geomètriques simples.
- Alçats amb arcs de mig punt i cúpules.
- Concepció racionalista de l'espai.

[0,20 x 4 punts]

c)

[1 punt]

- Ampliació d'un nucli primitiu.
- La façana principal està orientada cap a la ciutat, i la posterior, cap als jardins.
- Existència de tres eixos viaris, en forma de trident, que enllacen el palau amb la ciutat.
- Construcció dels dos cossos laterals a partir del nucli primitiu i en fases successives.
- Es tracta d'un edifici monumental amb més de 600 m de longitud d'extrem a extrem.
- Estructura en alçària de tres nivells: basament, cos principal i àtic.
- Ús de pilastres i columnes jòniques d'ordre gegant en l'articulació de la façana.
- Es trenca la monotonia de la façana gràcies a un enginyós sistema d'entrants i sortints que contraresten l'horitzontalitat del conjunt i aporten ritme i moviment.
- L'interior està articulat a partir d'una escala construïda al cos central del palau i que distribueix les habitacions del rei i de la reina.
- A la façana posterior hi ha la Galeria dels Miralls, amb grans finestrals que donen al jardí. Espai sumptuós a causa de la decoració amb miralls i pintures.
- També a l'interior destaca la capella reial.
- Les sales de l'interior es disposen en filera.
- El projecte dels jardins correspon a Le Nôtre i es caracteritza per la manipulació de la natura amb criteris geomètrics, amb la voluntat de transmetre la idea

d'ordre i d'infinit. Una escola paisatgística pròpia de França que contrasta amb l'anglesa.

- Els jardins són plens de canals i llacs amb grups escultòrics de tècniques i temàtiques variades

Influències i repercussió:

- Existència d'un precedent en el palau de Vaux-le-Vicomte.
- Model per seguir a França tant des del punt de vista arquitectònic com paisatgístic.

[0,20 punts x 5]

d)

[1 punt]

Funció:

- Residència de Lluís XIV i seu de la cort francesa.
- L'ala esquerra del palau era destinada a la residència de prínceps i nobles. L'ala dreta fou concebuda per les oficines dels diferents ministeris, el de guerra, economia...
- Edifici construït d'acord amb la concepció que el rei tenia de si mateix, creient-se de naturalesa divina, la reencarnació de la divinitat Sol o Apol·lo.

[0,50 punts]

Significació:

- Voluntat d'allunyar-se de la capital, París, i d'aïllar la Corona de l'oligarquia urbana.
- Propaganda del poder i de la sobirania de Lluís XIV.
- Símbol de la monarquia absoluta.

[0,50 punts]

e)

[1 punt]

Ordenació:

(1): Botticelli. (2): Ticià. (3): Rubens.

[0,50 punts]

Reflexió personal:

- Algunes propostes: la nuesa va associada a la mitologia; la recerca d'un erotisme amb l'excusa que proporciona la mitologia clàssica; obres encarregades i dirigides a una audiència masculina; la construcció d'un cànon de bellesa femenina a través de la mirada masculina.

[0,50 punts]

12. PAU 2022 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 5

EXERCICI 5

Velázquez*, "Las meninas" o La família de Felip IV* [5 punts].

a) Dateu i situeu l'obra en el context històric i cultural corresponent [1 punt].

Datació:

- 1656 [S'admet: mitjans del segle XVII, segon terç del segle XVII, dècades centrals del segle XVII...].

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- L'Europa de les monarquies absolutes. Consolidació dels territoris protestants i catòlics. La Guerra dels 30 anys. L'inici de la davallada de l'imperi espanyol en relació amb França i Anglaterra.
- Segle d'or de la literatura en molts països europeus: França (Corneille, Molière...), Anglaterra (Shakespeare, Milton...), Espanya (Góngora, Lope de Vega, Quevedo...).
- Regnats dels Àustria menors (regnat de Felip IV). Revolta del Segadors i Guerra de Separació. Tractats dels Pirineus.
- Velázquez pintor de cort de Felip IV.

[4 ítems correctes màxima puntuació: 0,80 punts]

b) Digueu a quin estil pertany i enumereu dos escultors del Renaixement [1 punt].

Estil: Art del Barroc. Naturalisme barroc.

[0.50 punts]

Dos escultors: Miquel Àngel, Donatello, Verrocchio, Gianbologna, Bartolomé Ordóñez...

[0.50 punts]

c) Analitzeu les característiques formals de la pintura: espai, composició, llum, color [1 punt].

- Pintura a l'oli sobre tela.
- Supeditació de la línia al color.
- Predomini del clarobscur amb punts de llum localitzats i intencionats (portes, finestres).
- Realisme en la representació de l'espai i de les figures.
- Ús de la perspectiva lineal i atmosfèrica en la construcció de l'espai.
- Escena situada en un interior domèstic.
- Composició oberta.
- Moviment congelat en els gestos i les figures.

[0,20 punts x 5]

d) Descriviu l'acció representada i expliqueu una de les interpretacions existents sobre el significat de l'obra [1 punt].

Tema representat:

- L'acció que s'estava desenvolupant en aquest interior, potser una dependència de l'antic Alcàsser de Madrid, sembla que ha estat interrompuda per l'entrada d'algú a la sala en funció de la disposició i la reacció de les figures.
- La infanta Margarita, vestida de blanc i al centre de la composició, mira cap a l'exterior de la pintura, mentre l'estaven servint "las meninas" (Isabel Velasco i Maria Agustina Sarmiento). Una d'elles inicia una genuflexió mentre l'altra li ofereix un búcar. El grup del davant, format per nans i bufons, també mira a l'exterior i el nen obliga al gos a aixecar-se. Al darrere, hi ha un grup de servents conversant en la penombra...
- A l'esquerra, un pintor, Velázquez, mira també a l'exterior i deixa de pintar, en funció de la posició del pinzell i de la paleta. El quadre que està pintant, de gran format, està encarat al pintor (es veu el bastidor).
- Al fons de la cambra hi ha una porta oberta, per on entra la claror, i això ajuda a reconèixer els quadres que hi ha penjats a la sala representada. Un d'ells és un mirall pel reflex especial que fa. Els reis, Felip IV i Margarita d'Àustria, hi són reflectits.

[0,50 punts]

Una interpretació:

- Els reis han entrat a la sala on Velázquez estava pintant i també hi era la infanta Margarita, filla del matrimoni, i el seu seguici privat (dames d'honor i persones de companyia).
- Demostració pictòrica de Velázquez fent present un espai sense representar, ampliant així els límits físics de la pintura.
- Reivindicació de la noblesa o de la dignitat de la pintura.
- Actualització del mite del pintor Apel·les i Alexandre el Gran.

[0,50 punts]

e) De la llista de conceptes, destrieu els que corresponen a una església renaixentista i a una barroca en funció dels exemples reproduïts [1 punt].

Planta/església renaixentista:

- Espai modular.
- Planta basilical.

Planta/església barroca:

- Mur ondulant.
- Espai flexible

[0,25 punts x encert]

13. PAU 2022 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 5

EXERCICI 5

Frescos de la volta de la Capella Sixtina, de Miquel Àngel [5 punts].

d) Dateu i situeu l'obra en el context històric i cultural corresponent [1 punt].

Datació:

- 1508 – 1513 [s'admet inicis del segle XVI, primer quart del segle XVI, primer terç del segle XVI, primera meitat del segle XV]. També, naturalment, l'ús del terme Cinquecento.
- Abans del Saco di Roma.

[0.20 punts]

Context històric i cultural:

- Recuperació de l'Antiguitat. L'humanisme literari i polític. Renaixement artístic.
- Arribada a Amèrica i obertura de noves línies comercials amb l'Atlàntic.
- Segle XVI: guerres entre Francesc I de França i l'emperador Carles V. Assalt de les tropes imperials a Roma (1527). Consolidació de les monarquies-estat europees.
- Sorgiment de les confessions protestants (luteranisme, calvinisme o anglicanisme, com les principals).
- Subdivisió del Renaixement en *Quattrocento* (segle XV) i *Cinquecento* (segle XVI).
- Epicentre artístic a Itàlia, específicament primer Florència i després Roma.
- Difusió del llenguatge del Renaixement per arreu d'Europa des de les acaballes del segle XV.

[4 ítems correctes màxima puntuació: 0.80 punts]

e) Digueu a quin estil pertany i esmenteu tres característiques formals o conceptuals de l'arquitectura del mateix estil [1 punt].

- Art del Renaixement. *Cinquecento*.
- Alt Renaixement. Renaixement madur. Classicisme.

[0.25 punts]

Característiques:

- Concepció racional de l'espai.
- Regularitat en les obertures i nivells.

- Recuperació dels ordres arquitectònics de l'Antiguitat: dòric, jònic, corinti, toscà i compost.
- Elements de cobriment més usats foren la volta de canó i la cúpula.
- Una preferència pels espais de planta centralitzada a les esglésies.
- Pervivència de la planta basilical.
- Sorgiment de noves tipologies d'arquitectura civil: palau i vil·la.
- Concepció de jardins privats.

[0.25 punts x 3]

f) Expliqueu quatre característiques formals que defineixin l'estil de Miquel Àngel en aquesta obra [1 punt].

- Utilització de la línia (dibuix) en l'estudi i la definició de les figures.
- Preferència per a les figures gegantines.
- Interès anatòmic.
- Influència de l'Antiguitat clàssica a través dels models estatuaris.
- Volumetria de les figures de caràcter escultòric.
- Resolució del volum de les figures a través de gradacions de color.
- Utilització de colors variats i intensos. Certa preferència pel verd i el violeta.
- Estudi de les expressions humanes amb l'ús de la dita terribilità.
- Introducció de paisatges en les escenes religioses per bé que sintètics.
- Ús d'un llum diàfana.

[0.25 punts x 4]

g) Analitzeu el programa iconogràfic dels frescos de la volta amb l'enumeració de les sèries temàtiques i escenes principals [1 punt].

La temàtica és bíblica, basada en l'Antic Testament.

[0.50 punts]

Es desenvolupen diverses sèries temàtiques:

- Antic Testament. Genesi. Nou compartiments de la volta.
- Sibil·les i profetes.
- Avantpassats i ignudi.

[0.25 punts]

Escenes principals:

- Separació de la llum i les tenebres, la Creació dels astres, la Separació de la terra i l'aigua, la Creació d'Adam, la Creació d'Eva, l'Expulsió del paradís, el Sacrifici de Noè, el Diluvi universal, Embriaguesa de Noè

[0.25 punts]

e) Esmenteu quatre elements que tinguin en comú aquestes dues obres [1 punt].

Les observacions encertades poden ser moltes, en detallem algunes:

- Pertinença a l'època del barroc. Datació similar (una dècada de diferència).
- La tècnica: pintura a l'oli sobre tela.
- La temàtica realista, pretesament quotidiana i casual.
- Estil naturalista.
- La preocupació per la captació de la llum.
- Ús de la perspectiva lineal o artificial.
- La reivindicació de la noblesa o la intel·lectualitat de l'art i la pràctica de la pintura.

- [0.25 x 4]

14. PAU 2021 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1

EXERCICI 1

EL JURAMENT DELS HORACIS, de Jean-Lluc David

[5 punts]

a) Fitxa o esquema de comentari.

[1 punt]

- Existència dels quatre blocs, encara que no estiguin explicitats com a tals.

[0,50 punts]

- En funció del grau de detall.

[0,50 punts]

b) Desenvolupa l'esquema anterior en l'obra *El Jurament dels Horacis*.

[4 punts]

Context històric i cultural: [1 punt]

Datació

- 1784 [s'admet: finals del s. XVIII, segona meitat s. XVIII, darrer terç o darrer quart s. XVIII].
- 1785 en relació amb l'any que fou exposada al *Salon*

[0.20 punts}

Context històric i cultural

- Període comprès entre el 1760-1770 i el 1830, aproximadament.
- La il·lustració i l'*Enciclopedie*.
- La revolució francesa i la fi de l'Antic règim.
- Napoleó i el seu imperi.

- Des del punt de vista artístic la doble capitalitat de Roma i de París.
- Principals teòrics del Neoclassicisme: Winckelmann i Mengs.
- Les excavacions d'Herculà (1738) i Pompeia (1748): descobriment de l'antiguitat.
- Reacció a les formes del tardobarroques i del rococó i un retorn al classicisme.
- Difusió de les acadèmies de belles arts per Europa i del seu mètode d'aprenentatge basat en la còpia i el dibuix.

[4 ítems correctes: 0,80 punts]

Lectura formal i anàlisi estilística [2 punts]

Característiques formals:

- Ús de la perspectiva renaixentista en un espai interior: paviment escacat, caixa rectangular, disposició lineal de les figures.
- Divisió de l'escena en grups.
- Fons arquitectònic d'inspiració antiga.
- Divisió tripartida del grup en funció del fons arquitectònic.
- Gesticulació teatral de les figures.
- Contraposició emocional entre els personatges femenins i masculins.
- Predomini de la línia sobre el color.
- Utilització d'una llum universal.
- Reducció de la gama cromàtica i predomini dels tons càlids.
- Indumentària i objectes antics de referència arqueològica.
- Poca anècdota i abstracció ideal.
- Superfície del quadre totalment llisa, pinzellada imperceptible.
- Oli sobre tela.
- Grans dimensions.

Antecedents i influències:

- Per la pintura del neoclassicisme, i en particular de David, els clars antecedents a l'hora de cercar les formes clàssiques són Rafael i Poussin.
- Forta influència de David en la pintura del neoclassicisme espanyol (José Madrazo, Aparicio...)

[6 ítems correctes: 1,75 punts]

Estil: Neoclassicisme

[0.25 punts}

Interpretació conceptual: Tema i significats [1 punt]

Tema de la història antiga:

- Font literària és la tragèdia Horaci, de Pierre Corneille, basada en la Història de Roma de Tit Livi.
- Els tres germans juren davant el seu pare que combatran fins a la mort amb els curiacis, malgrat el desconsol que causa entre les dones amb ells emparentades, per tal d'aconseguir el domini de la Itàlia central.

[0.50 punts}

Forma part de les obres prerevolucionàries de David, com: *Belisari demanant amoïna*, *Els lictors porten a Brut els cadàver dels seus fills*...

1785: Èxit clamorós del pintor en el *Salon*.

La convicció que l'art pot regenerar la societat. Proliferació dels temes nobles, bé sia a través d'al·legories i mitologia grecoromana bé història antiga i contemporània.

Exemplaritat a través de les històries de l'Antiguitat: ensenyament tràgic de la vida i propaganda política.

La prioritat del deure sobre els sentiments.

- autosacrifici, honor, lleialtat – interpretació de la identitat dels Horacis.

David serà el pintor oficial de la Revolució francesa i de Napoleó.

[0.50 punts}

EXERCICI 5

[5 punts]

***L'ÈXTASI DE SANTA TERESA DE JESÚS*, DE BERNINI.**

a) Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent

[1 punt]

Datació:

- 1648-1652. [S'admet: Mitjans segle XVII. Tercer quart del segle XVII. Segona meitat del segle XVII. Obra de maduresa de Bernini].

[0.20 punts]

Context històric i cultural:

- Antic règim. Època de les monarquies absolutes.
- Assentament del catolicisme i del protestantisme en els respectius països europeus.
- La Roma Triumphans: exaltació de l'autoritat pontifícia i la seva capitalitat.
- Fundació i consolidació dels nous instituts religiosos: jesuïtes, teatins, oratonians i moviments descalços...
- Segle d'or de la literatura en molts països europeus: França, Espanya, Anglaterra....

[4 ítems correctes màxima puntuació: 0.80 punts]

b) Digueu a quin estil pertany aquesta escultura (grup escultòric) i enumereu tres característiques de l'arquitectura del mateix període.

[1 punt]

Art barroc.

[0.25 punts]

Característiques:

- Cerca de l'infinit en la concepció de l'espai interior i urbà.
- Predomini del moviment: murs i alçats amb corba i contracorba.
- Experimentació amb plantes el·líptiques.
- Interiors policroms: combinació de materials i/o aplicació de pintures murals.
- Impactar emocionalment en l'espectador o visitant.
- Utilització de la llum natural com un element significant de l'interior.
- Teatralitat i escenografia.

[3 ítems: 0.25 punts x 3]

c) Expliqueu cinc característiques tècniques, formals o compositives de l'obra.

[1 punt]

- Combinació de diversos materials: el travertí, el marbre rosat i blanc, l'estuc, la policromia daurada...
- La creació d'un espai arquitectònic per mitjà de la intervenció en les tres parets de la capella: la frontal i les dues laterals.
- Combinació de l'escultura exempta amb el relleu a les parets laterals.
- Protagonisme del grup escultòric de l'altar, compost per dues figures: una femenina i un àngel amb una llança.
- Recerca del volum i del moviment a través del tractament de la roba de la figura femenina.
- Gesticulació de les figures teatral, expressiva, ampla.
- Recerca de valors escenogràfics, teatrals, en tot el conjunt.
- Intervenció de la llum natural a través d'una finestra amagada a l'interior de l'edícula marmòria de l'altar.
- Naturalisme en el retrat del personatges asseguts a les fingides llotges laterals.
- Aplicació de la perspectiva lineal en els relleus de les parets laterals.

[0.20 punts x 5]

d) Quin tema es representa i quina funció tenia el conjunt artístic?

[1 punt]

Tema:

- Èxtasi de santa Teresa de Jesús.
- Tema místic: un àngel amb una fletxa d'or amb flames travessa el cor de santa Teresa, acció que li causa plaer i dolor alhora.
- Extret de l'obra literària de l'autora: Vida (1567).
- Fundadora de les carmelites descalces provinent d'Àvila i canonitzada en temps de la Contrareforma (1614 i 1622).

[0.50 punts]

Funció:

- Espai de pregària.
- Capella funerària del cardenal Cornaro.
- Propaganda d'un cardenal d'origen venecià a Roma.
- Reivindicació del concepte de santedat i de la possibilitat d'adquirir-la.
- La santedat com un model de comportament.

[0.50 punts]

e) Exposeu quatre diferències formals o estilístiques entre les dues pintures següents, representatives del Renaixement.

[1 punt]

Botticelli / Tiziano:

- Predomini del dibuix / predomini del color
- Pinzellada detallista / pinzellada desfeta
- Colors artificials / colors naturalistes.
- Llum universal / llum dirigida
- Composició estàtica / composició dinàmica
- Idealisme / realisme

[0.25 punts x 4]

16. PAU 2021 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 5

EXERCICI 5. *LA PIETAT*, de Miquel Àngel.

[5 punts]

a) Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent.

[1 punt]

Datació:

- 1488-1499 [s'admet: finals del segle XV; 2a. meitat segle XV; a cavall dels segles XV i XVI].

[0,20 punts]

Context històric i cultural [4 ítems correctes màxima puntuació]:

- Desenvolupament d'una cultura urbana a Europa.
- Triomf de la burgesia.
- Antropocentrisme.
- Itàlia dividida en Estats. Consolidació dels Estats pontificis (Juli II).
- Renaixement artístic. Progressiva substitució de Florència per Roma com a capital artística.
- Aparició del protestantisme i guerres de religió.
- 1527: saqueig de Roma per les tropes de Carles V.
- Humanisme literari. Acadèmies filosòfiques.

[0,80 punts

b) Digueu a quin estil pertany aquesta escultura i esmenteu tres característiques formals o conceptuals de la pintura del mateix període.

[1 punt]

Estil:

- Renaixement / Alt Renaixement

[0.25 punts]

Característiques:

- Imitació de la naturalesa.
- Desaparició del pa d'or.
- Inspiració en l'Antiguitat: en models arquitectònics, en la recuperació de textos clàssics (mitologia, ècfrasi).
- Descobriment i aplicació de la perspectiva lineal.
- Recuperació del retrat pictòric.
- Progressiu protagonisme del paisatge en el fons.

[3 ítems 0,75 punts]

c) Analitzeu cinc característiques tècniques, formals o estilístiques de l'obra

[1 punt]

- Escultura exempta.
- Marbre.
- Grup escultòric format per dues figures.
- Composició en forma triangular o piramidal.
- Recerca de la bellesa ideal.
- Acurat estudi anatòmic en la nuesa de Crist.
- Obra de joventut de Miquel Àngel. Clara influència de Donatello (Judith).
- Diferències amb la Pietat de Milà, més tardana – expressionisme i *non finito*.
- Treball minuciós del marbre: caient de les robes, trets de la Passió,
- Contrasts entre la rigidesa del cos de Crist –cos en ziga-zaga i braç dret de caiguda aplomada– i la delicadesa del rostre i volumetria de la túnica de Maria.
- Signatura per part de l'autor.

[5 ítems 1 punt]

d) Expliqueu el tema, els significats i la funció de l'obra.

[1 punt]

- Tema: religiós. Absent dels Evangelis i de tradició mística. La pietat representa el dolor d'una mare amb el cos mort del seu fill en braços, després del Davallament de la creu.
- La joventut de Maria, gairebé de la mateixa edat que Crist en l'obra, pot ser símbol de la puresa, de la innocència, de la bondat...
- En la cinta del mantell de la Mare de Déu Miquel Àngel va gravar el seu nom. Una acte de publicitat de l'artista jove a la cort pontifícia.
- Obra devocional

[4 ítems 1 punt]

e) Identifiqueu l'estil de la pintura i exposeu per què és considera una pintura i una autora important en la igualtat entre sexes.

Estil:

- Barroc, Barroc tardà, Rococó

[0,50 punts]

Reivindicació d'igualtat de sexes:

- És una dona pintora.
- Dificultat de les dones d'accedir als gèneres pictòrics majors. Poden citar altres exemples anteriors: Ende, Artemisia Gentileschi, Sofonisba Anguisola, Clara Peeters).
- Es retrata amb els estris característics de l'autoretrat dels pintors: paleta i pinzell.
- Mira de manera directa envers l'espectador.
- Porta robes que denoten una situació social elevada.
- Sabem que arribà a ser pintora de cort.

[2 ítem 0,50 punts]

17. PAU 2021 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 5

EXERCICI 5: Apol·lo i Dafne, de Bernini

a) Dateu i situeu l'obra en el context històric i cultural corresponent.

Datació:

- 1622-1625 (primer terç / quart s. XVII).
- S'admet primera meitat del segle XVII.

[0,25 punts]

Context històric i cultural [5 ítems correctes tot]:

- Exaltació de la reforma catòlica (contrareforma), superada la crisi motivada pel sorgiment de les confessions protestants.
- Període de les grans monarquies europees i de la creació de les nacions-estat.
- Període de grans pensadors i científics: Galileu, Torricelli, Newton, Kepler, Bacon, Descartes.
- Es van posar les bases a importants teories (racionalisme, empirisme, teoria heliocèntrica, etc.) i grans descobriments (gravitació universal, circulació de la sang).
- La cultura era dirigida i controlada.
- Segle d'or de la literatura a França, Anglaterra o Espanya.
- Les arts com a propaganda política.
- Triomf de la retòrica i del naturalisme.
- Protagonisme absolut de Bernini com a escultor.

[5 ítems correctes 0,75 punt]

b) Digueu a quin estil pertany el grup escultòric, i esmenteu tres característiques de l'arquitectura del Renaixement

Estil:

- Barroc.

[0,25 punts]

Tres característiques arquitectura del Renaixement [0'25 x 3]:

- Escala/proporció humana (antropocentrisme).
- Església de plantes centralitzades (a partir del quadrat o el cercle).
- Inspiració en l'antiguitat en les tipologies, sistemes de construcció, motius ornamentals.
- Recuperació del llenguatge arquitectònic de l'antiguitat: columna, ordres, entaulaments, capitells.
- Sistemes de coberta en cúpula o voltes (de mocador, de quatre punts...).

[3 ítems correctes 0,75 punt]

c) Analitzeu les característiques formals d'aquesta obra de Bernini.

Conceptes per a la descripció:

- Grup escultòric compost per dues figures.
- Embalum rodó.
- Utilització del marbre amb diferents textures buscant clarobscurs.
- Composició dinàmica i helicoïdal.
- Expressionisme del gest.
- Bellesa idíl·lica.
- Predomini d'un punt de vista perquè anava col·locada en un nínxol o fornícula.
- Influència de l'estatuària de l'antiguitat (Apol·lo del Belvedere).
- Ressò dels corrents pictòrics del moments (Guido Reni i els Carracci).

[3 ítems correctes 0,75 punt]

d) Expliqueu el tema, la funció i el significat en origen del grup escultòric.

Tema:

- Mitològic
- Bernini, fill d'escultor, s'inicia com a restaurador d'escultures antigues en les col·leccions romanes – la Borghese, per exemple.
- Font literària: Metamorfosis d'Ovidi (s. I dC).
- Recuperació de les fonts literàries de l'antiguitat d'ençà l'humanisme del Renaixement.
- Explicar la faula i el tema de les transformacions.

[0,50 punts]

Funció i significats:

- Comanda del cardenal Scipione Borghese, nebot del pontífex Pau V, per a la decoració de la seva vil·la suburbana a Roma, la Vil·la Borghese (avui Galleria).
- Decorativa / Al·legòrica.
- Castedat vs erotisme.
- El poema de la peanya de clara voluntat moralitzant (Maffeo Barberini, futur Urbà VIII): L'amant que cerca el plaer de la bellesa fugissera/ s'omple les mans de fullaraca o cull fruits d'amargor.

[0,50 punts]

---

e) Definiu els conceptes escorç i sfumato a partir de l'obra reproduïda de Leonardo.

Escorç:

- És un recurs que s'utilitza en les arts bidimensionals per donar la sensació de profunditat. Consisteix en la representació d'una figura o element amb una inclinació perpendicular o obliqua respecte al pla. Per exemple, la mà esquerra de la verge estirada cap a l'espectador en aquesta obra de Leonardo.

[0,50 punts]

Sfumato:

- Tècnica pictòrica que consisteix en deixar imprecisos els contorns de les figures, objecte o elements naturals per simular una major llunyania. Es reprodueix així també l'efecte del vapor de l'atmosfera. La invenció del terme correspon a Leonardo i s'observa de manera clara en els elements del paisatge de la Verge de les roques.

[0,50 punts]

18. PAU 2020 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 5

5 punts	EXERCICI 5	
	***San Carlo alle Quattro Fontane*, de Francesco Borromini**	
a)	**Dateu i situeu l'obra en el context històric i cultural corresponent.**	
1 punt	0,25	Datació: - Segon terç del segle XVII. - Claustre, església i façana de manera successiva des de la dècada dels 30 fins a la dels 80 del sis-cents.
	0,75	Context històric i cultural [5 ítems correctes tot]: - Centralització del poder en l'Estat absolutista a França (Lluís XIII i XIV) davant el parlamentarisme anglès (amb la Revolució de Cromwell) i holandès (independència de la monarquia hispànica). - Segle XVII amb profundes crisis: reaparició d'epidèmies, crisis de subsistències i climàtiques; represa de guerres europees (Guerra dels 30 anys). Decadència de Corona hispànica amb sovintejades fallides econòmiques i la pèrdua dels dominis dels Països Baixos septentrionals i Portugal. - Roma: reafirmació del dogma catòlic. Concili de Trento i nous ordes religiosos (jesuïtes, oratorians...). Paper repressiu de la Inquisició. - L'art barroc és un art de propaganda; la seva riquesa, monumentalitat i luxe són expressió de poder i autoritat, tant del monarca com de la nació i de l'Església catòlica. - Segle d'or de les lletres de molts països europeus: França, Anglaterra, Espanya. - Triomf de la música sacra als països centreeuropeus (Bach, Mozart...)
b)	**Estil i tres característiques formals de l'escultura d'aquest estil.**	
1 punt	0,25	Estil: Barroc
	0,75	Característiques formals de l'escultura d'aquest estil [0,15 x 5]: - Embalum rodó - Moviment. - Expressió grandiloqüent. - Teatralitat - Combinació de diversos materials. - Integració d'elements naturals: llum, aigua, - Singularitat escultura espanyola: fusta policromada.

c)	**Expliqueu cinc característiques materials, estructurals i formals d'aquesta obra.**	
1 punt	0,20 x 5	Característiques formals: - Materials constructius: maó i estuc. - Planta de l'església el·líptica en sentit longitudinal respecte l'entrada. - Base geomètrica a partir de la combinació de dos triangles, que generen un rombe. - Mur ondulant: seccions còncaves i convexes. - Utilització d'un ordre gegant de columnes a l'interior, distribuït en seccions de quatre. - Volta el·líptica amb cassetons geomètrics que s'empetiteixen (perspectiva forçada). - Predomini de l'interior blanc. - Espai diàfan.
d)	**Expliqueu la tipologia, el significat i la funció d'aquesta obra.**	
1 punt	0,25 0,75	Tipologia i funció: religiosa i monàstica. Lloc de culte i pregària. Actualment se'n manté l'ús. Significat: - Església dedicada a sant Carles Borromeu. - Projecte construït per l'orde espanyol de frares trinitaris descalços, recentment establert a Roma. Orde auster dedicat a recaptar fons per a l'alliberament de captius en mans de sarraïns. La manca de decoració i de materials nobles en la seva construcció és significativa dels vots de pobresa de la comunitat. - Es troba en un punt cèntric del nou eixample de Roma: intersecció de dues importants vies en la confluència de les quals es disposen quatre fonts que donen nom al lloc. Forta repercussió del llenguatge de Borromini en l'arquitecte i matemàtic Guarino Guarini i en l'arquitectura centreeuropea de finals del XVII i XVIII.
e)	**Observeu aquestes dues pintures i assenyaleu quatre característiques formals i conceptuals que tenen en comú.**	
1 punt	0,25 x 4	Pintures a l'oli sobre llenç. Tema mitològic. Nuesa de les figures. Ús d'una gama cromàtica càlida. Sensualitat. Pinzellada esbossada.

19. PAU 2020 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 5

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

20. PAU 2020 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

21. PAU 2020 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 5

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

22. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B. *Eros i Psique*, d'Antonio Canova	**5 punts**
Esquema d'anàlisi	**1 punt**
Context cronològic, històric i cultural	**1 punt**
Cronologia: 1787-1793 [S'admet finals del segle XVIII]. **Context històric i cultural:** [un mínim de 4] • Revolució Francesa [1789]. • Moren a la guillotina Lluís XVI i la seva esposa Maria Antonieta [1793]. • Rebuig de l'absolutisme monàrquic. A Espanya, regnat de Carles IV. • Il·lustració. • Trencament amb les formes carregades del Barroc. • Valoració de la cultura i l'art clàssic. Johann Joachim Winckelmann: *Història de l'art de l'antiguitat* [1763]. • En les arts: Neoclassicisme pictòric [David]; escultòric [Canova, Thorvaldsen]. • Roma centre de les arts. Grand Tour.	0,20 0,20 c/u

Estil i característiques compositives, formals i tècniques	**2 punts**
Estil: Neoclassicisme. **Característiques formals:** [un mínim de 5] • Escultura exempta d'embalum rodó. • Manca de policromia. S'afirmava erròniament que a la Grècia clàssica es valorava la puresa blanca del marbre. • Composició dinàmica amb la utilització de diagonals per influència encara del Barroc. • Voluntat de moviment amb postures contraposades. • Compositivament, el petó queda encerclat pels braços de Psique. • Trencament de la fredor i l'estatisme neoclàssics. Sensualitat. • Relació més volguda que real amb l'estatuària grega. **Material:** • Marbre. L'artista va aconseguir transformar una pedra dura com és el marbre en una textura suau i delicada, gràcies al fet que, una vegada acabada l'obra, la va polir amb pedra volcànica i la va banyar en calç i àcid, per donar la sensació de més realisme anatòmic.	0,25 0,35 c/u
Tema, significat i funció	**1 punt**
Tema: • Mite d'Eros i Psique, tal com el narra l'escriptor Apuleu a *L'ase d'or*. [**Cal explicar la història**]: Eros, déu de l'amor, es va enamorar de Psique, la bella i capriciosa filla d'un rei d'Àsia. Per seduir-la, Amor [Eros] li va construir un palau, on anava cada dia a contemplar-la. Un dia, espantada per la seva presència, Psique li va tirar la cera d'una espelma al rostre, fet que va enfurismar Amor [Eros]. Desolada, Psique va recórrer a un oracle de Venus, que li va imposar tres condicions per recuperar el seu amor, l'última de les quals consistia a recollir l'atuell de Proserpina, que contenia el secret de la bellesa. Curiosa, Psique va obrir l'atuell, per la qual cosa va ser castigada a submergir-se en un son profund del qual no es despertaria fins que Amor [Eros] la besés.	0,60

Significat: • La intensitat del moment escollit per Canova fa que el simple gest anecdòtic es converteixi en imatge paradigmàtica de l'amor. • Símbol de la passió carnal i de l'amor pur. • Recerca d'un ideal de bellesa.	0,20
Funció: • Decorar el saló de Lord Cawdor. L'escultura va arribar a mans de Napoleó després que fos robada del seu emplaçament original pel mariscal Marat.	0,20

23. PAU 2018 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Exercici 1. Opció A, El Jurament dels Horacis	**5 punts**
Esquema d'anàlisis	**1 punt**
Espai cronològic, històric i cultural.	**1 punt**
Cronologia: 1784. **Context històric i cultural [** un mínim de 4 **]** • Regnat de Lluís XVI. • Absolutisme il·lustrat: Tot per al poble però sense el poble. • Període convuls i d'agitació social, cinc anys abans de la Revolució Francesa (1789). • Il·lustració. • Neoclassicisme com a imatge dels ideals de la Il·lustració.. • L'enciclopèdia: D'Alambert i Diderot... - Difusió i sistematització del saber. - Funció social del pensament humà: progrés material i moral de la societat. • A Espanya regnat de Carles III i Carles IV. - Goya i la Acadèmia de San Fernando - Goya pintor de Cort [1789] - Gaspar Melchor de Jovellanos	0,20 0,80 [**0,20 c/u**]
Estil i característiques formals i compositives	2 punts
Estil: Neoclassicisme. **Característiques formals i compositives: [** un mínim de 6**]** • Equilibri compositiu. • Perfecta integració de les figures dins de l'espai arquitectònic. • Claredat expositiva. • Subordinació del color al dibuix.	0,20 1,80 [**0,30 c/u**]

• Perfecte modelat anatòmic, que recorda a la puresa acadèmica de l'escultura clàssica. • Predomini de la línia recta en els personatges masculins, i la línia ondulada en els femenins: actitud activa versus sentiment **Cromatisme**: • Predomini de les tonalitats ocres, grises i vermelles. • Tonalitats fosques per al fons, i clares per a les figures.	
Tema, significat i funció	**1 punt**
Tema i significat: • L'obra s'inspira en la tragèdia literària *Horaci* del dramaturg francès del segle XVII Pierre Corneille, basada al seu torn en el llibre *Ab urbe condita* de Titus Livi. • Situada la història al segle VII aC, David evoca el moment en el qual els tres germans Horacis –fills de Roma- juren davant el seu pare combatre fins a la mort contra els tres guerrers de la ciutat veïna d'Alba Longa, els germans Curiacis, per decidir quin bàndol vencia la guerra pel control de la Itàlia central. • En un segon pla a la dreta apareixen tres dones que ploren els esdeveniments: de blanc una de les germanes Horaci, casada amb un Curiaci; al seu costat una germana Curiacia, casada amb un Horaci; i en el fons, la mare dels germans Horaci, que cuida als dos fills de l'anterior. **Funció:** • David no va voler reproduir un fet històric, sinó reflectir el culte a les virtuts cíviques més estrictes de l'auto sacrifici estoic, l'honor i la lleialtat, personificades en l'actitud dels Horacis. • Així mateix, en la seva època, alguns van veure reflectides en el quadre les simpaties revolucionàries de l'autor i el profund sentiment del deure a la pàtria que infon l'obra.	0,60 0,40

24. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Exercici 1. OPCIÓ B. *Amor i Psique*, d'Antonio Canova	**5 punts**
Esquema d'anàlisi	**1 punt**
Espai cronològic, històric i cultural	**1 punt**
Cronologia: 1787-1793 [S'admet finals del segle XVIII]. **Context històric i cultural:** Revolució Francesa [1789]. Moren a la guillotina Lluis XVI i la seva esposa Maria Antonieta [1793]. Rebuig de l'absolutisme monàrquic. Il·lustració. Trencament amb les formes carregades del Barroc. Valoració de la cultura i l'art clàssic. Johann Joachim Winckelmann: *Història de l'art de l'antiguitat*. Neoclassicisme pictòric [David] i escultòric [Canova, Thorvaldsen]. A Espanya, regnat de Carles IV.	0,20 0,80
Estil i característiques formals i compositives	**2 punts**
Estil: Neoclassicisme. **Característiques: [un mínim de 5]** **Material**: Marbre. L'artista va aconseguir transformar una pedra dura com és el marbre en una textura suau i delicada, gràcies al fet que una vegada acabada l'obra la va polir amb pedra volcànica i la va banyar en calç i àcid, per donar la sensació de més realisme anatòmic. Escultura exempta d'embalum rodó. Manca de policromia. S'afirmava erròniament que a la Grècia clàssica es valorava la puresa blanca del marbre. Composició dinàmica amb la utilització de diagonals per influència encara del Barroc. Voluntat de moviment amb postures contraposades. Compositivament el pető queda encerclat pels braços de Psique. Trencament de la fredor i l'estatisme neoclàssics. Recerca d'un ideal de bellesa. Relació més volguda que real amb l'estatuària grega.	0,50 0,30 c/u

Tema, significat i funció	1 punt
Tema: Mite d'Eros i Psique, tal com el narra l'escriptor Apuleu a *L'ase d'or*. [**Cal explicar la història**]: Eros, déu de l'amor, es va enamorar de Psique, la bella i capriciosa filla d'un rei d'Àsia, i per seduir-la Amor [Eros] li va construir un palau, on anava cada dia a contemplar-la. Un dia, espantada per la seva presència, Psique li va tirar la cera d'una espelma al rostre, fet que va enfurismar Amor [Eros]. Desolada, Psique va recórrer a un oracle de Venus, que li va imposar tres condicions per recuperar el seu amor, l'última de les quals consistia a recollir l'atuell de Proserpina, que contenia el secret de la bellesa. Curiosa, Psique va obrir l'atuell, per la qual cosa va ser castigada a sumir-se en un son profund del qual no es despertaria fins que Amor [Eros] la besés. La intensitat del moment escollit per Canova fa que el simple gest anecdòtic es converteixi en imatge paradigmàtica de l'amor.	0,60
Significat: Símbol de la passió carnal i de l'amor pur.	0,20
Funció: Decorar el saló de Lord Cawdor. La escultura va arribar a mans de Napoleó, després que fos robada del seu emplaçament original pel seu general Murat.	0,20

25. PAU 2013 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

SÈRIE 3

OPCIÓ A

Exercici 1: El jurament dels Horacis, de Jacques - Louis David

a) **Context històric:**1784. Regnat de Lluís XVI. Període convuls i d'agitació social, cinc anys abans de la Revolució Francesa (1789). Consolidació de la classe burgesa. Procés d'industrialització. A Espanya: Carles IV. **Context cultural**: Il·lustració. L'enciclopèdia: D'Alambert i Diderot.

b) **Estil**: Neoclassicisme. **Característiques formals:** Equilibri compositiu. Perfecta integració de les figures dins de l'espai arquitectònic. Claredat expositiva. Subordinació del color al dibuix. Perfecte modelat anatòmic, que recorda a la puresa acadèmica de l'escultura clàssica. Predomini de la línia recta en els personatges masculins, i la línia ondulada en els femenins: actitud activa *versus* sentiment. **Cromatisme:** predomini de les tonalitats ocres, grises i vermelles. Tonalitats fosques per al fons, i clares per a les figures.

c) **Tema**: L'obra s'inspira en la tragèdia literària *Horaci* del dramaturg francès del segle XVII Pierre Corneille, basada al seu torn en el llibre *Ab urbe condita* de Titus Livius. Situada la història al segle VII a.C, David evoca el moment en el qual els tres germans Horacis fills de Roma - juren davant el seu pare combatre fins a la mort contra els tres guerrers de la ciutat veïna d'Alba Longa, els germans Curiacis, per decidir que bàndol vencia la guerra pel control de la Itàlia central. En un segon pla a la dreta apareixen tres dones que ploren els esdeveniments: de blanc una de les germanes Horaci, casada amb un Curiaci; al seu costat una germana Curiacia, casada amb un Horaci; i en el fons, la mare dels germans Horaci, que cuida als dos fills de l'anterior. **Funció:** David no va voler reproduir un fet històric, sinó reflectir el culte a les virtuts íviques més estrictes de l'auto sacrifici estoic, l'honor i la lleialtat, personificades en l'actitud dels Horacis. Així mateix, en la seva època, alguns van veure reflectides en el quadre les simpaties revolucionàries, republicanes i antimonàrquiques de l'autor, i el profund sentiment del deure a la pàtria que infon l'obra.

Puntuació: Es valorarà específicament no tant la quantitat de coneixements sobre l'obra concreta que es proposa sinó l'aplicació ordenada i coherent de l'esquema proposat. L**a primera i la segona qüestió del primer exercici estan íntimament relacionades**. Un comentari que no tingui res a veure o molt poc amb l'esquema es considerarà que no respon la pregunta formulada a la segona qüestió del primer exercici. El corrector, malgrat la no adequació a l'esquema, haurà de valorar el que l'alumne aporta referent a la cronologia i el **context històric i cultural [0'50 punts];a l'estil [0'50 punts]; a les característiques compositives i formals [2 punts]; i al tema i funció [1 punt].**

La NO ADEQUACIÓ resta 1 punt i mig i s'ha d'indicar clarament pel corrector al costat de la nota.

26. PAU 2012 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

Obra 1: *Eros i Psique*, d'Antonio Canova:

a) **Cronologia:**1787-1793[**S'admet Finals segle XVIII**]. **Context històric i cultural**:Revolució francesa [1789]. Il·lustració. Rebuig de l'absolutisme monàrquic. Trencament amb les formes carregades del Barroc. Neoclassicisme pictòric [David] i escultòric [Canova, Thorvaldsen]. A Espanya regnat de Carles IV.

b) **Estil**: Neoclassicisme. **Característiques**: Material: Marbre. Escultura exempta d'embalum rodó. Composició dinàmica amb la utilització de diagonals per influencia encara del Barroc. Voluntat de moviment amb postures contraposades. Compositivament el petó queda encerclat pels braços de Psique. Trencament de la fredor i estatisme neoclàssics. Recerca d'un ideal de bellesa. Relació més volguda que real amb l'estatuària grega.

c) **Tema:** Mite de Eros i Psique tal com el narra l'escriptor Apuleu a *L'ase d'or.* **Cal explicar la història**: Eros deu de l'amor, es va enamorar de Psique, la bella i capriciosa filla d'un rei d'Àsia, i per seduir-la Eros li va construir un palau, on anava cada dia a contemplar-la. Un dia, espantada per la seva presencia, Psique li va tirar la cera d'una espelma al rostre, fet que va enfurismar Eros. Desolada, Psique va recórrer a un oracle de Venus, que li va imposar tres condicions per recuperar el seu amor, l'ultima de les quals consistia a recollir l'atuell de Proserpina que contenia el secret de la bellesa. Curiosa, Psique va obrir l'atuell, per la qual cosa va ser castigada a sumir-se en un son profund del qual no es despertaria fins que Eros la besés. La intensitat del moment escollit per Canova fa que el simple gest anecdòtic es converteixi en imatge paradigmàtica de l'amor.
Significat: Símbol de la passió carnal i de l'amor pur. **Funció**: Decorar el saló de Lord Cawdor.

Puntuació: Es valorarà específicament no tant la quantitat de coneixements sobre l'obra concreta que es proposa sinó l'aplicació ordenada i coherent de l'esquema proposat. L**a primera i la segona qüestió del primer exercici estan íntimament relacionades**. Un comentari que no tingui res a veure o molt poc amb l'esquema es considerarà que no respon la pregunta formulada a la segona qüestió del primer exercici. El corrector, malgrat la no adequació a l'esquema, haurà de valorar el que l'alumne aporta referent a cronologia i context històric i cultural [**0'50 punts**]; l'estil [**0'50 punts**]; característiques compositives i formals [**2 punts**]; significat [**0'50 punts**] i funció[**0'50 punts**].

La NO ADEQUACIÓ resta 1 punt i mig i s'ha d'indicar clarament pel corrector al costat de la nota.

27. PAU 2011 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

Obra 1: El jurament dels Horacis, de Jacques - Louis David

a) **Context:** 1784. Regnat de Lluís XVI. Període convuls i d'agitació social, cinc anys abans de la Revolució Francesa (1789). Il·lustració. L'enciclopèdia: D'Alambert i Diderot.... A Espanya: Carles IV.

b) **Estil**: Neoclassicisme. **Característiques formals:**Equilibri compositiu. Perfecta integració de les figures dins de l'espai arquitectònic. Claredat expositiva. Subordinació del color al dibuix. Perfecte modelat anatòmic, que recorda a la puresa acadèmica de l'escultura clàssica. Predomini de la línia recta en els personatges masculins, i la línia ondulada en els femenins: actitud activa *versus* sentiment **Cromatisme:** predomini de les tonalitats ocres, grises i vermelles. Tonalitats fosques per al fons, i clares per a les figures.

c) **Significa**t:L'obra s'inspira en la tragèdia literària *Horaci* del dramaturg francès del segle XVII Pierre Corneille, basada al seu torn en el llibre *Ab urbe condita* de Titus Livi. Situada la història al segle VII aC, David evoca el moment en el qual els tres germans Horacis –fills de Roma- juren davant el seu pare combatre fins a la mort contra els tres guerrers de la ciutat veïna d'Alba Longa, els germans Curiacis, per decidir que bàndol vencia la guerra pel control de la Itàlia central. En un segon pla a la dreta apareixen tres dones que ploren els esdeveniments: de blanc una de les germanes Horaci, casada amb un Curiaci; al seu costat una germana Curiacia, casada amb un Horaci; i en el fons, la mare dels germans Horaci, que cuida als dos fills de l'anterior. **Funció:**David no va voler reproduir un fet històric, sinó reflectir el culte a les virtuts cíviques més estrictes de l'auto sacrifici estoic, l'honor i la lleialtat, personificades en l'actitud dels Horacis. Així mateix, en la seva època, alguns van veure reflectides en el quadre les simpaties revolucionàries de l'autor i el profund sentiment del deure a la pàtria que infon l'obra.

Es valorarà específicament no tant la quantitat de coneixements sobre l'obra concreta que es proposa sinó l'aplicació ordenada i coherent de l'esquema proposat. L**a primera i la segona qüestió del primer exercici estan íntimament relacionades**. Un comentari que no tingui res a veure o molt poc amb l'esquema es considerarà que no respon la pregunta formulada a la segona qüestió del primer exercici. El corrector, malgrat la no adequació a l'esquema, haurà de valorar el que l'alumne aporta referent a context històric i cultural [**0'50 punts**]; l'estil [**0'50 punts**]; característiques compositives i formals [**2 punts**]; significat [**0'50 punts**] i funció[**0'50 punts**].

La NO ADEQUACIÓ resta 1 punt i mig i s'ha d'indicar clarament pel corrector al costat de la nota.

28. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1: Es valorarà positivament que, en l'esquema d'anàlisi es tingui en compte la contextualització dins el període històric i la relació amb models anteriors de Rafael y Poussin (**fins a 0'5 punts més**) **En la valoració d'aquest exercici primarà l'adequació entre l'esquema d'anàlisi i la seva aplicació a l'obra.**

a) 1784. Regnat de Lluís XVI. Període convuls i d'agitació social , cinc anys abans de la Revolució Francesa (1789)

b) **Estil**: Neoclassicisme. **Característiques formals:**Equilibri compositiu. Perfecta integració de les figures dins de l'espai arquitectònic. Claredat expositiva. Subordinació del color al dibuix. Perfecte modelat anatòmic, que recorda a la puresa acadèmica de l'escultura clàssica. Prioritització de la línia recta en els personatges masculins, i la línia ondulada en els femenins: actitud activa *versus* sentiment **Cromatisme:** predomini de les tonalitats ocres, grises i vermelles. Tonalitats fosques per al fons, i clares per a les figures.

c) **Significa**t:L'obra s'inspira en la tragèdia literària *Horaci* del dramaturg francès del segle XVII Pierre Corneille, basada al seu torn en el llibre *Les dècades* de Titus Livi. Situada la història al segle VII ac, David evoca el moment en el qual els tres germans Horacis –fills de Roma- juren davant el seu pare combatre fins a la mort contra els tres guerrers de la ciutat veïna d'Alba Longa, els germans Curiacis, per decidir que bàndol vencia la guerra pel control de la Itàlia central. En un segon pla a la dreta apareixen tres dones que ploren els esdeveniments: de blanc una de les germanes Horaci, casada amb un Curiaci; al seu costat una germana Curiacia, casada amb un Horaci; i en el fons, la mare dels germans Horaci, que cuida als dos fills de l'anterior. **Funció:**David no va voler reproduir un fet històric, sinó reflectir el culte a les virtuts cíviques més estrictes de l'autosacrifici estoic, l'honor i la lleialtat, personificades en l'actitud dels Horacis. Així mateix, en la seva època, alguns van veure reflectides en el quadre les simpaties revolucionàries de l'autor, ja que el profund sentiment del deure a la pàtria que infon l'obra, va ser interpretat al seu moment com un atac contra l'autoritat de l'Estat monàrquic.

29. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1: Es valorarà positivament la relació d'altres obres d'aquest autor. **(fins a 1 punt més).** En l**a valoració d'aquest exercici primarà l'adequació entre l'esquema d'anàlisi i la seva aplicació a l'obra**

a) 1787-1793. Revolució francesa. Il·lustració. Rebuig de l'absolutisme monàrquic.

b) **Estil**: Neoclassicisme. **Característiques**: Material: Marbre. Escultura exempta. Composició dinàmica amb la utilització de diagonals. Voluntat de moviment amb postures contraposades. Trencament de la fredor i estatisme neoclàssics. Recerca d'un ideal de bellesa. Relació més volguda que real amb l'estatuària grega.

c) **Tema:** Mite de Eros i Psique tal com el narra l'escriptor Apuleu a *L'ase d'or.* Cal explicar el mite. **Significació**: Símbol de la passió carnal i de l'amor pur. **Funció**: Decorar el saló de Lord Cawdor.

30. PAU 2006 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

fins a 6 de punts més).

OPCIÓ B:

Exercici 1:

Situarla en el context de la Il·lustració i en la seva època(finals del segle XIX, 1784) cinc anys abans de la revolució francesa.

Composició: Formes dibuixistiques; composició simètrica; colors freds. Composició profunda; perspectiva geomètrica i aerea.

Temática:
Historia narrada a *Ab urbe condita* de Tit Livi. Lluita entre els Horacis i Curiacis.

Significació:
Imbuir en els esperits de la seva època el sentit del deure envers la pàtria, a imatge i semblança dels Horacis.

Funció: Propagandística
Es valorarà positivament la cita d'altres obres de David així com les seves influencies del classicisme de Poussin.(fins a 1 punt més)

31. PAU 2005 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OBRA 1

Referent a l'aplicació de l'esquema cal tenir en compte la correspondència amb el punt 1

A nivell formal i compositiu cal valorar la importància del dibuix per damunt del color.
Perspectiva lineal. Simetria. Composició no unitària (tractament en tres grups diferenciats).
A nivell conceptual cal parlar dels valors del Neoclassicisme: heroisme, virtut cívica, lleialtat.
Iconografia: Cal parlar de la història narrada per Titus Livi a *Ab urbe condita*.

Es valorarà positivament la relació de David amb altres autors neoclàssics i les seves referències al, classicisme de Poussin, així com l'enumeració d'altres obres de l'autor.

32. PAU 2001 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

A. Criteris generals de tipus formal

1.Correcció i fluïdesa en el llenguatge.

Es tindrà particularment en compte les faltes d'ortografia i de sintaxi.

2. Ordre en l'exposició

Es qualificarà positivament l'ordre de l'exposició i, d'una manera específica, l'adequació del text del comentari de l'obra obligatòria a l'esquema o resum elaborat per l'alumne/a a la primera part de la prova, sempre que aquest esquema sigui completa i no prescindeixi d'elements essencials.

B. Criteris particulars respecte de les obres

1.Comentari de l'esquema de la primera obra i la seva aplicació

En general es parteix de la base que l'esquema de comentari d'una obra d'art ha de contenir els apartats de "documentació", "anàlisi formal o estilístic" i "interpretació" que s'han de concretar en funció del vehicle artístic (escultura, arquitectura o pintura).

Són admissibles altres tipus d'esquema sempre que la seva aplicació a l'obra sigui coherent.

Es considerarà un error greu en la resposta al comentari de l'obra **la no aplicació (o escassa) de l'esquema de comentari.**

- No oblida cap element important en l'esquema de comentari (context històric, aspectes formals, significats i funcions) = 1 punt.
- Per cada element important que oblidi: descompte de 0'20 punts
- El comentari de l'obra s'adiu ordenadament a l'esquema de comentari complet = de 3 a 4 punts. La valoració entre 3 i 4 punts dependrà de la correcció verbal i de la riquesa de vocabulari.
- Per cada error conceptual o mancança molt important= descompte de 0'5 punts